

Undaa Oppaa kollattanpaya Nyoqqawwa Kaahannane Ka upnaa kollannan **Waakodamaa 6 – Maskkoteteyye Lakanni**

Waa Fadamm'a 6 - Maskkoteteyye Lakanni

OCTOBER 2022

Mackenzie Matthews

Amala ishin kollatta aaninnan dehaammo
Dehaamampaaya, -Apiita pissa qaraa Aaknaa paxaara

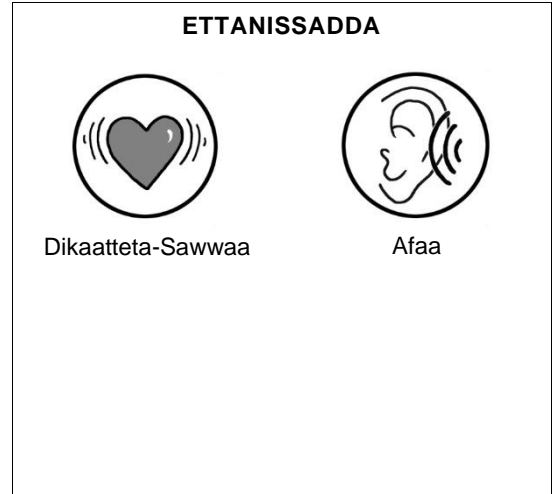
Katie Maeve Murphy

Dehaamampayta pora kuttan amala ishin kollatta aaninaan
dehaammo, etaa innuma'
Aharmishe, Apiita pissa qaraa aknaa paxaara

WAA KODAMAA Pahanaa Xayxayta kideeta maana?

WAA FADAMM'A	Maskotiteeyye Lakanni (Palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	(Aitturpa) I kakkadda a pahana xayayta lekaya reexa ka la'aysha
ETTA	Taqeeqa 10-15
ORRAA ATTA COO AKKAA KODDE	hellaa haka 20
PORA	Hellaa akka qoorrima kara kutt'an ka kifileeta karaa yaala male lellehani poraa kayo faddeta
WA TURAN EEYYE' HARMISSA	Hellaa akka qoorrima kutta takka kara caadani kodi
MEHADDAE ISHIN KODEETA	Roopa, damayta, atoota, xayxayta isho pahana xayxayta ka uratta matta matta warqata xawwa desa qara pahana yaalan qapine xaashin. Warqata quurrattan qara pahana oliqapade shashakka xaasha. Semalla pahana ika xayxayta takka takkaa pahana oli paha (a shakka patta) i'caatta. Sene harkka laajee qarani qepsame isho saatineta, konkolla waayi taaki tooma kolobbaysa kara xaay.
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

MATTEE OORSHA

- Hellaa waa jaalannaane olli qoo ttetan nakayta ishoota dakaanno ishoota kammeela qapeeta parpaccisni. ayno kaasu olqapaa karaa jaalala hellaa pila taaki fooraa oppa daassata akka taanynny uman koddinin fayya tooyi.
- Hellaa olqapa karaa caa otoo tayya olin upin xayxayta piitati maxxaa sookissa isho etaa lellehayta koonaneyye akka maxxadaysho dikani dikatta i ettanshan.

KOLLATTA

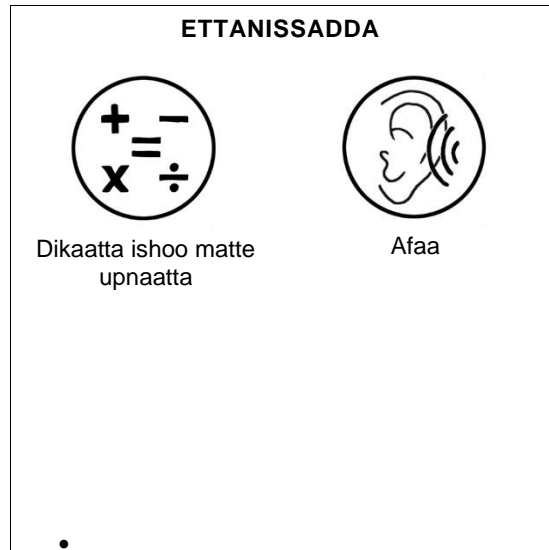
- Olqapa karaa hellaa shashakka lekaya a afaa jaritta qapa otoon icaan hellaa xayxayta piitati maxxaa sookissa aqoottino akka reexadani ishoota leli ka lellehayta ishoota olle kodi.
- Hellaa kukutta lellehayta a mattayshote kodeetan ishoota kokkonnayshi taaki hellaa shashakka a lellehayta quad qapade akka dikadani upnaata.

SAANTA

- Hellaa kaassado "awwi otoo maskotetoppan tooyan diitan maana akkitan? roopa hela? atootam? foolam? Qappannantam?"
- Oorsha hellaa etaa daashi. Wosen akka caatta ettanshan pahanadda xayxayta lekaya kide.
- Pahanaa xayxayta a jaalannitto i caane? maana? pahaana deissa? Qoota waa dakaannaatedesa jaalatamma isho ajaalatammin kinnine kaspaa....
- Kaassumadda apahana xayxayta torraa caa a deyyo olli ollin akkissa ekkaysha. Assew hellaa a lakke teyyannan a xawwa kitto (kideetan kuyyaata paaleta mootta kapaa taaki etaa toollaa olli) isho pahana xayxayta maa qaraa co akka la'ayshani kaassatta i ettanshan.
- Pahanadda apahana xayxayta a kifileeta kapandesa caa jaqqalsha. innaa takka akka heeno mina konkollan saatineta taaki kollobbayta sahina akka sooksho kaassada. innoosen pahana xayxayta isho akka lellehayta maxxaa sooksho kaassado. (Pahana'e shorayna antaa kaspaa....) hellaa xelittaysho olli pora qussa a ishoota kidame qara ika xayxayta piita a xaaytepa akka aanani kokkonnayshi.
- Hellaa pahana xayxayta axaashin otoo kayan akka pahana xayxayta xa'ashani kaassado. Hella akka neexani ishoota etaa daashi semalla akka nama a ishoota kapa kodden uumeta koddan (pahana'e innaa takka pahana xayxayta oppa koddo'e afaadin xayxayta oorissa i'ettansha i'ettanissa innaa takkaw akka xayxayta oppaa con arpa ka eepa purissa lellehshu).

WAAKODAMA'A Xayxayta

WAA FADAMM'A	<ul style="list-style-type: none"> Maskotiteeyye lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	<ul style="list-style-type: none"> Pahana axayxayta pahana a reexen ka la'ayshin
ETTA	<ul style="list-style-type: none"> Taqeeqa 20-25
ORAA ATTACOO AKKAA KODDE	<ul style="list-style-type: none"> Hellaa haka 20
PORA	<ul style="list-style-type: none"> Hellaa kifileeta karaa poraa kayo kutiissa
WA TURAN EEYYE' HARMISSA	<ul style="list-style-type: none"> Paayyeta,e hellaa qorruma kutta kara akkaa kuti'ani kodeeta
MEHADDAA ISHIN KODEETA	<ul style="list-style-type: none"> Mehadda: saatineeta kowaseta oppa kateeta qinda quda taqqamadin taaki wargata kutta koden. Qinda kuu-peta takka takka (roopa, appinta, atooto, a xayxayta uratta isho reexa assepattaca) taaki kowase qoottetar a qinda pakateeta (pahanadda oppa oore i paxaari) pahanaa apahana xayayta takka takka yaalan qapine xaasha. Kuntaala laastika (innaa takka takka taaki lakki ikayta) Xaynaata porsa aderumta metireeta qapa takka takkaa oppa shashakissan quura. Paarkarewwa taaki waa mehadda harminna apila (reedamitta)
AKKISHAA/ FIITOTTA	N/A

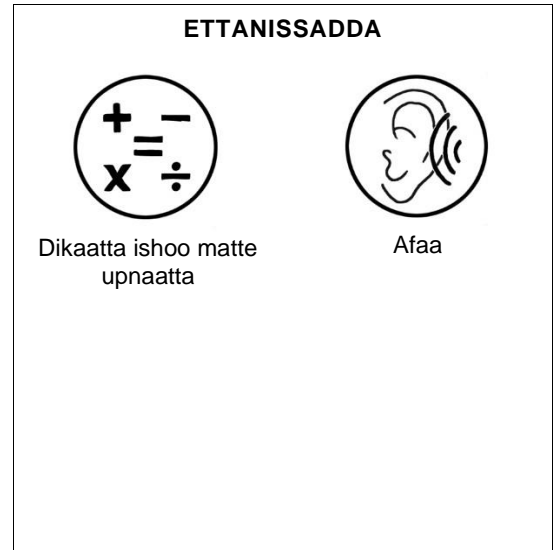
Mateorsha	<ul style="list-style-type: none"> Hellaa pahanaa xayxata maana akka kodde (appinta xayxayta kaspaa...) otoo dukallayan xadden, akkissa an tuuran taaki apila innaa takka akkaa dikataadin akkisho kaassado. Hellaa piisa kuntaala laastika fuulaysho taaki mattaysho kapaa akkaan kodden dikattayti fayya tooyi hellaa shashakka poraa dehate desa tooyeta tooyado otoon iparpaaccisne hellaa kukutta olle oli qapta.
Kollatta	<ul style="list-style-type: none"> Olqapa karan hellaa shashakka lekaya taaki hellaa afaa qara jaritta qapa otttn icaan. hellaa a lakki lakki kodden ka lallehaytadda a pahana xayxayta akkaa kodani etaa daashe. Hellaa kukutta hellaa akkaa porsa kara xayxayta qapadan akkaa akkishani ashashakka ka akukutta hellaa lallehayta xayxayta isipa tittani pora takka qapeeta oppa dikaden. Hellaa akkaa puuppeta xayxata dakaani kaassado. Lallehayta ishoota olli cooppa dikado lallehayta maana akkaa dakaannitto akoden taaki otoon iroopa dakkaysatta heenan hellaa kaassatta i ettanshan.

SAANTA

- hellaa akkaa olqapa kara, kutiani kaassado awwa ika palana xayxayta lekaya karaa lallehayta koonan akkaa kodani lele.
- kodoositi harmisso, e ikadda pahana xayxayta uumameppa olli kowaseta (kuupeta kaassado. Innaa takka kowaseta taaki kuupeta akkaa kankalatto kaassado. ika pahana xayxayta deeno anappapi.
- hellaa lamaya ika pahana xayxaytose karaa maana akkaa kodeeta jaalannan kaassado ka sede qara waa qeennitta qeede!
- kamma qattissan kuntaala laastika asse patta coo (hellaa taktakka taaki hellaa laklakki) daashe. hellaa fuullada taaki pahanadda porsa qara akkaa xaashani leleeta.
- kuuta xaynaata ametireeta derumta qapo kuntaala laastika lakki harkaadi ollin hidda. otoo xayxayta co isho lakoppa poraa anakayta tooytammo oto co xayxayta qapeeta, e porsada lakoppa qeeda. hellaa akkaa xaynaata qapeedani isho akka xayxayta porsa immako kodi. otoo kuyyaata xayxayta in koddinin taaki otoo tika male poran kinnin hellaa akkaa porsaysho giradani kokkonnayshe ka kifileeta axayxayta dininnitto a kuyyaata xayxaytati dinshin.

WAAKODAMA A 4 Pahanadda (Fayya Tooytatta)

WAA FADAMM'A'	Maskkoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Pahanadda reedeta pahanadda aturan ca uuma taaki tooya
ETAA	Taqeeqa 10-25
ORAA ATTACOO AKKAA KODOE	Hellaa haka 25
PORA	Hellaa olqapa kara kutiitto, isho qaanta, i'poraa lallehayta kayo
WA TURAN EYYE' HARMISSA	Hellaa akkaa olqapa a kutta takka kara, kutiani kodi
MEHADDAI ISHIN KODEETA	N/A
AKKISHAA/ FIITOTTA	N/A

MATTEE OORSHA

- Otoo kuttumta olqapa karaa hellaa shashakka caan ka ammati paata puusetan kodeeta malaala i ettanshan. Siimonipa antaa furanne poraa dehan olqapa piisa olli qoottowwa ajaja kamma caatta i ettanshan.

KOLLATTA

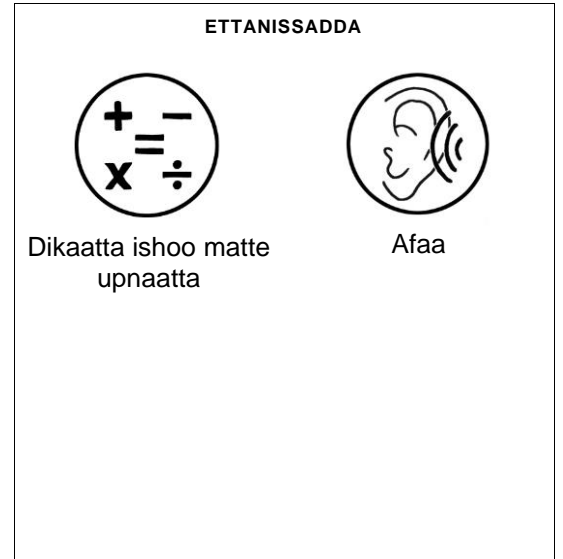
- paraa oli lahay isho ettanissa olqapa karaa waa hellaa akkinnitane a oli lahaate purissa i koddita. Pahana, hellaa shashakka qalameeta taaki a qaran qapto pursamittadda ala, awe pahano, e oppa kutiitta isho qaanta etaa yaalan qapin teyeta i' ettanshan hellaa shashakka, ew pursamittadda afuulaysho turaa co kaspappaha pahanadda juutame reexeta i ettanshan.
- Hellaa olqapa karaa caa a dakintoppa qaja qapa akkaa caan otoon i' upnaadin hellaa piisa akka oppaa caatta ettanshan kodaddaa asiimotorranna reexa

SAANTA

- Hellaa awwi akkaa qoota saantatedesa kolladani lele. Ssaanta qoottata oppa, oorritto akkaa koddite upnayshe. pahanaddaa caattinnoppa pora piisa kitta. saantada upnaatta'i ino qaarqaarta.
- Hellaa a waa kodamaa xasa qapa (4) afur akkaa daasmatto kaassado.
- Hellaa koda xasa qapa pahanadda lekaya kara, xaaya.(pahana,e enanta hamaa- enanta hamaa- a qaadi-a kuti, -a qaade -a kuti, harka -harka moontandela- harka opaxata -harka -harka -haarka- harka harka harka -harka -harka -harka moontan harka - hakka -harka harka -harka - harka -harka moontandela harka - harka -harka -harka -harka -harka -opaxata harka -hanka -harka - harka -harka harka moontandela harka harka -harka- harka -harka -harka moontandela harka harka -harka harka harka harka moontan hark harka ... moshshooqa... moshshooqa.... moshshooqa hellaa kiinitto oppa dikadani kaassado.
- Hellaa olqapa 4 taaki 6 quote ka nama mattaadi puuseta uumetan otoon i'ollin kodeeta ettaninne tooyi.
- Lallehaytadda saanta siimo kiino kaahadin. (pahana'e kanaata qapeeta kanaata qapeeta kanaata qapeeta shoshshoritta-tittitaweta-shoritta-titawa -kaspa....

WAAKODAMAA Lellehayita Atoota

WAA FADAMM'A'	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Qoota torraa lellehayta piita atoota kapan desa, atoota isho kiiseewwa takkumtaysho xaashin
ETAA	Teqeeqa 15-20
ORAA ATTACOO AKKAA KODOE	Haka hella 20
PORA	Qorruma kapandesa yaala male lellehayta ettansamto qorruma karaa poraa kayoppaa akka kutti'ani kodi.
WA TURAN EEYYE' HARISSA	qorruma kapandesa hella akka kutti 'ani kodi
MEHADDAA ISHIN KODEETA	teppeta (lakoppa walaleta qara'e a xain olli kirpa taaki la'ayta shakka (reexamitta)
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

MATTEE OORSHA	<p>Hellaa deenaysho turanne teppeta takka otantoppa atoota koddeeta' taqqamada.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hellaa pahana xayxayta kuyyaatoppa' de'nni koddita upnassae etaa taripissan padaawtissa i ettanshan, pahanaa xayxayta xoori kiiswwa dera. Otoo hellaa kirpaa parpaaccisniin kinnin taaki hella piisa akka kirrpa dakayani nessa kuttissan kaaheta otoo ettaninnin kinnin kirrpa dawatta ekkassa i'ettanshan
----------------------	--

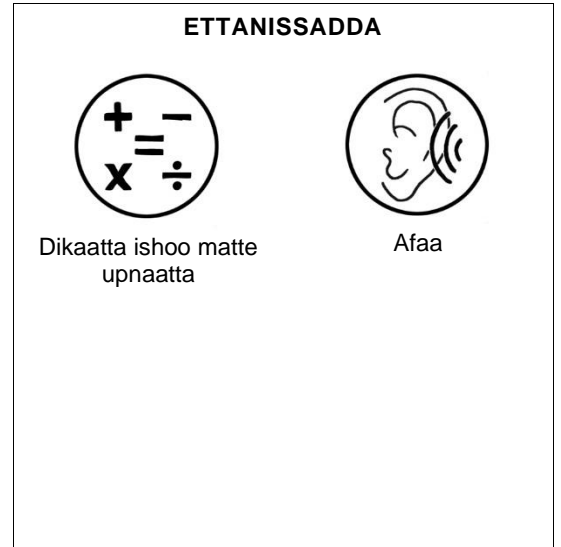
KOLLATTA	<p>Hellaa olqapa karaa caa dakintaysho oppaa qaja akkaa coo otoo upnaadin kirrpa tansa a hellaa pila akkinnan amattee oorsaden ka otoon iparpaccisne akkaa hellaa piisa oppaa caadani kodi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Innaa otanta qorruma oppaa caaa otoo loqqaa xelittadi karan desa lokko tititawno la'ayta daannitto a opannan daassatan a toota la'ayta daannitto a harmisamito kinnassa i'ettanshan. Innaa la'ayita quda qappanna lellehayta heeno kodeeta i'ettansha isho kifileeta karaa lellehaytose kodeeta isha parpaccisni.
-----------------	--

SAANTA

- Awwe akkaan qoota a tootatidesa kollanno ka takkumata pahana xayxayta'ollin qapan hellaa leli.
- Waan oppaa kallanninna a pilanetteta kidammitto, pilanettettno piita. Piita kallaata' isho pisha isho nama kasu qapani piita tiitaweta atootatine waa kutta karandesa lellehni. A toota antan poraa oppa'akkannitto qara kodeetanni' pahana a xay xayta apiisse qaraa co ipursammi. Xayxaytose piita kisseta olle antaan a mattee oorsatammitto kiiseewwa pursamitta kideetanne halaammi. Ishoota neefo, pona, katana, masaana isho hakayta.
- Hellaa oofaaleta kutta awalaeta qara' jaqqalshin akka qaadani kodi.
- "amma atoota isho piita ollinnin kaahetanna namaa lake co piisa waa piita koonitta antaappe koddini. A otantoppa kitto X atoota'i"
- Akkaa kirrpa kaahadan ka diitatani hellaa leli innaa takka otanta qorruma oppaa aana ka X qara' qaantan atoota koda
- Fayya' akka a toota mina akka puppursamman'inna **ofaaleta** qaraa caa a toota qara' koddeetan lellehayta atansa'e pursadan, inna otanta qorruma karaa caa takka takka tansosen lellehayta tansaynaa i'ettansha ka inna takka takka tansosen lellehayta'e isipan qeeda.
- Inna matta mina otanta qorruma karandesa akka tititawa ettansho etaa daashe.

WAAKODAMAA A Qindaddaa Afur Qapto

WAA FADAMM'A'	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	A qinda afur qapto reexeta ka la'assa akiseewwa afur maxxaxa sookshin
ETAA	Teqeeqa 10-15
ORRAA ATTACOO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	Hellaa akka qorruma kara' kutiani poraa kayo harmisa
WA TURAN EEYYE' HARISSA	hellaa akka qorruma akutta takka kara'kuti'ani kodi
MEHADDAA ISHIN KODEETA	<p>Warqata a qinda afuri atiima'a kutta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mehaddaa a qinda afuri takka takka (otoon i caan) • Ulaya • Raatoneta • Warqatadda afur takka takka asiileta yaalan qapin fitota
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

- MATTEE OORSHA**
- Hellaa deenaysho furanne a qinda afur qapto a kutta takka jaqqalsh ka siilewwaa a yaalan qapine afur akkaa can fayya toyi.
 - Kollumoosen waa ishin kodamane saanta lallehayta a qinda afuri 4(afur) kolluma qaraa kitta. In kuttanna ma a xoori lallehayitadda a kiseewwa quda qapatte feyyuma lammatta'e karopa qapatti. Kollattanpaya paayyotae' kollumoosene apara paayyota oppa' ooreetanne taqqamadan. Semalla qindadda afuri lake kollumadda kollattanpaya olpha olli olqapa ollin kodeeta in fuurin.

- KOLLATTA**
- Otoon olqapa a parkosi karaa porsammo taaki a ettanissa qapo caa' hellaa shashakka isho a kukutta ollin koddeetan kodadda piisa lakki lakki koddetan akkaa kodani kodeeta.
 - Olqapa kutta' hellaa olqapa shashakk qootetan olqaba takka takka akkaa oorshan isho etaa dikkatta kifileetae akka torka qaadani kodeeta aqaran qapto olqapa takka takka akkaa piisane ooresha oorshani kodeeta.

SAANTA

- Warqata a qinda afuri atimma' a kutta qapada. "pahanaosen phana qinda afur qapa kodde a qindaadda olimina caa afur qapa ka a otanta afur qapa" kide, mehadda aqinda afur pilaya qapaden
- Innaa takka takka taaki hellaa laki lakki takka takka dunduma afur (taaki qoraa a olmina caa) daashe ka qindadda afuri **kiraweta** taqqamattan atta akka a qinda afur qapto koonan akkische.
- Hellaa kirpa'a aqinda afuri'(saara'i mataaafa a saanta akkinno tooya) "qinada afur" otoo kiinan' **kirweta** aqindaddadaysho akkaa taqqamadani kaassado. A "qinaadda afuri" otoon kiinan **kiraweta** aqindadda afuri oppa akkaa torka taqqamadani kaassado.
- Piita qara raatonetaa' a qinda afuri takka koda. Qinda takka takka akkaa etaa takkoppa koddino hellaa leli. Piitta pona katanaka masaana, etaa afuri male pahana xayxayta a atta paha akkaan tooyinno tooyya ka amma etaa atta pahata akkaa kooddite hellaa leli' sekkamma torka takka takka qara siilewwaa etaa xaaya.
- Kassumaa hellaa kaassado ka poraa xawa oorshaa daannane akkaa torka' qaadani kodi, kaassumaddaa xattaa koddaa i' ettanshan etaa xaame akata jaalanni? Paraayte oppaa dalatti etaa xaamoppe deeni etaa xaame jaalanne kinnin?

WAAKODAMAA Qorruma

WAA FADAMM'A	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	qorruma reexeta ka la'assa' qalamewwaa reexeta
ETAA	Taqeeqa 10-15
ORRAA ATTACOO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	Qorruma karaye poraa feeya hellaa kutiitta kayo
WA TURAN EYYE' HARMISSA	hellaa kiipapeeta akuttaa takka kare' kuti'ani kodi
MEHADDAA ISHIN KODEETA	qorruma warqataa moonta pahaatto akutta isho a kutta'ilaawa Mehaddaa qorruma takka takka (otoon i caan) Piipaneta taaki hipre kumaitta (oppaa qooramti)
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

ETTANISSADDA

Dikaatteta-Sawwaa

Afaa

Hellaa ollin qorruma kutta'isho a shakka' koda. Dikatta akutta'isho ashakka kiino kokonnassa'e akka qorruma kitto la'assa i koddita.

MATEORSHA

- Hellaa qorruma mattayshote watarootan kodeeta otoon i kokkonsanne qorruma kara piitoppa' kateetan akka yaalan qapin kuuta wataroota lakki pora takka qapsissa i' ettanshan.
- Kollumosen waa ishin kodamaane saanta lallehayata 4 (afur) kollumaa "qorruma" inkuttanna maa xoori lallehayta afayyauma lakki a haaraya kodde qapatti' hellaa paayyota kollumosen a paayyota oppa' ooretan taqqamadan, semalla "qorruma" lakki kollumaddaa hellaa olpaha olle olqapa ollin kodeeta in fuurin.

KOLLATTA

Hella meelayshoppa qaja caa tarabbeesa qara'e kuta'an ka lallehaytan teetaawen/kifileeta takkaytuma kara' kodda i ettanshan.

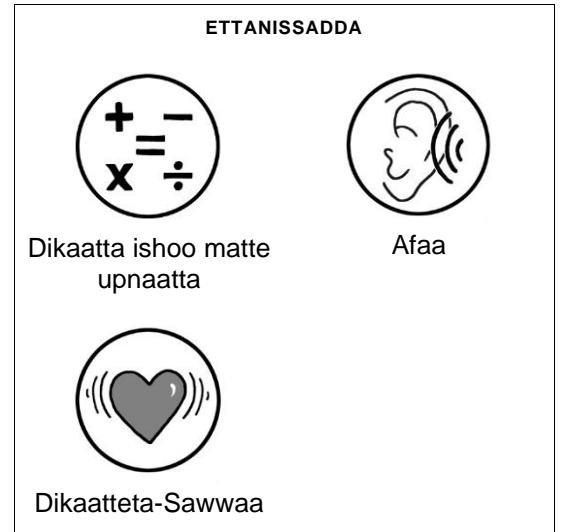
Ettaa: padaawmati taaki olqaba hella kutta cayya; kaaskella qarayye mehaddaa ishin kodeeta a xoorrota pilayaa akkineetedesa akka ishoonna dikadani kaassatta ettanshan.

SAANTA

- Qorruma atti uumte moonta isho puddayyaata qapaden. Assi ishoonna kide; pahanaddosene ca xoorowwa, maana malla pakkanna' a qeppelan qapnine xoorrata kodden malla. Qorrumase ee puddayyaata koddite ini assew moonta/letta. Hella qorruma moonta ka puddayyaata akkische.
- Ka takka takka kammayye qorrumose qalameeta ika maana akka koddite a hella kaassade. Mehaddaa ishin kodeeta xoorrota a olpa pohote hella' akkische.
- Inna takka takka' wataroota takka taaki takkumtan ka fuula fuuladdaasso tura piita qara kitto wataroota akka qorruma kodan ishoonna akkishen.
- Hellaa akkima qorruma kara' qaadan ka harkaysho akka qapani kaassade. Helloseniti assi kide "an oppa kallo wa pilaanetti kidamma' qarayye".pilaaneettinno piita. Piita piyyawwa, pishaa ka orra alpa qapani. Amma akkiman oppa qa'anne mina' piita qorruma piirtota kammanne qutanne qorrumase deratinne tiitawnitta.
- Hellaa akka kullaa ka akka sookani kaassattan qorrumose a kutta' isho sekamma a qajti kodeetan sahadan.
- Kamma' desa hella lallehayta payyetan akka diippeta mina'; a koopti ken mina kitto laaki, lallehayta a tansaati kodeetan ka inna isha kappade caa akka isha karkalsho isho lallehaytose qorruma kammanne qutan "akka taparo koden. Inna takka takka lallehayta mattaadi akka paayyoti faroota daashen.

WAAKODAMAA Ankilewwaa qinda sessaa

WAA FADAMM'A'	Maskkotetee lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	qinda sessaa purissaa ka la'assaa waa olupaha ka olin pahine'e ollin firyumshan
ETAA	Taqeeqa 10-15
ORRAA ATTACOO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	Artaa (pora) hellaa qorruma poraa oppa' kuti'an a kayo. Hellaa olqapaddaa shashakkayaatin poroppa kodan a kayo wa turan eeyye' harmissa hellaa xoorrota takka kutta' kara' akka kuti'ani koda.
WA TURAN EEEYE' HARMISSA	Hella qorruma kutta' taaki paka qorruma kara' akka kuta'ani koden.
MEHADDA ISHIN KODEETA	Warqatada a kukutta lake ankilewwaa qinda sessaa ka warqata kutta takka qinda afuur mullota olibahoo
AKKISHAA/ FIITOTTA	N/A

- MATTEE OORSHA**
- Hellaa takka takkaa pilaya kapeesa oli pappahanatta isho ilpappahanattaa dapeeta la'assaa qalameetan taaki qara' padawto ollin fayya' upnaadan. Maskapa idaddaa a faddammo mina coo ekkayshan ka oli pahanattaa dapeeta isho olupahanattaa a pahanaddaa otantoppaa co tooyetanne etaa hellaa marranaane qoota pappahanaddaatedesa kidaddaa oppan oorshan. Qoota maanumayeeta pappahanaddaa ka pappahanattaa dapeetati desa haasa oysattaa ka olli kaleeta'e koddan ka akka qattalani dehaattan kapaa caadin. Ini hellaa xaamani kasu dikatteeta neeqa akka kisesite ishoota dakaatto taaki akka xawwaysadani kidaddaan kirnaannin.
 - Kollumooosin a qara' hikaman ankileeta qinda sessaa ka "oli pahana isho olupahana dapeeta" a koddan akkissaa tampeeta 4: In kuttanna. Hellaa pahanattaa haaraya oppa' o'ooreta taqqamadan. Semalla kollumaddosen ka olqapa hellaa olli ollin kodaccissa in fuurammin
- KOLLATTA**
- Olqapaddaa oli laheeta taaki ettanissaddaa a nama piisa oppaa caati ettanissa upnatta'e mattan pahana uumeta." Etaa kaahetati hellaa pahanadda kodeeta attakkima ettanisso tampeeta koddetan upnayshi. Assew otoon iparpaccisne ka akkaanne dakintaysho piisa kappayye hellaa harkassootin taaki harkassootin pahanaddaa akka kodeeta I ettanshan

SAANTA

- Qorruma otantoppa kulleetn sessaa xaayen ankileeta qinda sessaa kideeta akka qapto tooya kiden. Hellaa qupitta hampukkayta ka qupiyya marra'a akkissaan akka kulleetan sessaa kodani kaassado.
- Kamma' kuleetanaa sessaa lakki ka kaarita takka otanta xoorrota kara' xaayen.
- Pahana puusame I xaayaman kiden? Ka kaassaden. Innaa takka pahana puusame (kaarita) akka pursho koden.
- Akka pahanaddosen mina' fayya ino kasu assew ika takka ka an lellehayta!" Hellaa kideeta qalmeeta pila qapa lakki qaa'adani kaassado. Kootiwoosin lakki akka uwwisadani qaa'adin. Ufe xoori kootiwoosin qalamewwaasso lellekaya. Hellaa akka qalamewwoosin purshani kaassado.
- Oli pappahanattaa isho pahanattaa dapeeta pilaya kifileeta karaa otoon I can a alammayshin. Hellaa akka ettaninnan pahanattaa isho pahana dapeeta patta tooyin. Ini lellehayta jaalala diishey, hellaa dakaatteta neeqa' akko isho dakaatto taaki seera amani koddaan kirnaatta kiseese.
- Hellaa olle phana a mattayti uume ka hella olle kahado. Hella olaqapa afuri qooten maxxaa pahanosein akka lellani ishoota lellin ka pahanosen uumeta akka dikkaintaysho taqqamatta parpaccisnitto ishoota lelen. (pahana'e otoo ankileeta qinda seesa kito hella mukkan ka kuleenta seesa uumeta i'ettanshan. Loqqa hella 2 ka takkaa qindooselakkinni).
- Hella pahanadda atta akka kodamman uumeta akka qapanaadani kode. Seni ishoota ekkaysuma xasanna kodda parpaccisni semalla pahanadda muloota pora lekaytan uumeta i'ettanshan. Pora feyya taaki a kamma dape in co.

WAAKODAMAA A Qara Qapto Ka Qajiti

WAA FADAMM'A	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Haka 20 dikanan sahadan olqapadda kuttaya taaki shakkaya akka qapani la'ayshen, pahanadda purisa etaa xayxayta upnayshe.
ETAA	Taqeeqa 15-20
ORRAA ATTACOO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	hella qorruma kara' akka kutan'an ma ufe kifileeta kara iskamupa isho isturopa akka laabbani pora paname.
WA TURAN EEEYE' HARMISSA	payyeta hella qorruma kutta' takka kara' akka kutan'ni koda.
MEHADDAE ISHIN KODEETA	kuleenta tiima sessa isho kaareta letta (pahanadda a warqataa) Siileta yalalan qapnin etadda afuri takka takka.
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

ETTANISSADDA

Dikaatta ishoo matte upnaatta

Afaa

Anappapeeta isho puuseta

- MATTEE OORSHA**
- Lellehaytose kara **nipirpirewwa** a kidadda kuttaya ca' qalamewwa, pahanadda, dikoota, xayxayta, etadda isho la'aysha. La'ayshadda kuttaya ka a qaje hella kuttumta' kade qajata dikeeta kidadda takka ekkassa ka kappa kirna ishoota parpaccissini. Semalla uumata dikattadda kokkonssa'e kollumoosen kara wayadda takki kodda harmo la'assa takki leleeta i parpaccisni.
 - Hella upnassowwa a etaa alle olli kallaaneyye takki olli kallin kinnineyye pahanaddasiniti qindan akka qadani otto kaassannaane a coo pisa maan kideeta akka koddite oppa' ooretan mattee upnaatta upnayshan. Pahana''e "kaarita letta pahato kela qa'atti, ini kideeta katana kara roopa i' jaalanni fayya?". Hella dikeeta a kidadda otoon upnaadin takkopa akka purshani ishoonna' faqqaten.
- KOLLATTA**
- Hella olqapa kara ca qaja meela qapanaattaysho etee upnaatatine etaa lellehaytate kifileesi kara iskammopa ka ituropa akka tittiitawani pora taaki qaraqarta isho daasamiita upnaaatta nama muloota oppa koddo (ca'ado).
 - Hella shashakka a kuttayta taaki dikatta'a uumata upnaatta aripadesa an harmisannine koddai'ettanshan, maa xoori nama muloota olqapadda lekayta kara caa. Hella dikoota dikeetan oppa' akkaatta eetanshan.
 - Otoo hella kutkuta'e qapatayye lellehayte dikkatta qara a kifileeta takka kara ca lakki hella dikoota oli pahatu hella qapaa maana kideeta akka koddite kaassattan reexeta i'ettanshan

SAANTA

- Hella awwi kuttayteeta isho akka qajitin kollanna upnaysha. Hella 3 akka qa'adani kassada. Hella'assi ishoonna kide," hella i kute'an. Hella 3 i qaaden. A xaamo caa (oorshaa hella kuttaya i' qaa'shen).
- Xoorrote qinda paayittatin kuleenta tiima' 3(sessa) ka kaarita letta qinda pilaatin koda. Kiritta la'assa atti daannittatin hella qinda pahana xaamana opa akka aanann akkima kodani lenen.
- Siilewwa a phanadda taqqamada. Takka takka akkisho ka otoo roopa katan'e jaalatten aanaoyta letta oppa qaado kide.
- Pora takka takkupa hella atta cani dikan. Pahana xaaman akka hella kuttaya qapato isho pahana xaaman akka qaje qapani lenen. Hella qoota xayxayta xamatedesa takki etaddatedseda otoo isha'in kallineyye xayxayta takka takka maana akka kodden ka etadda maana akka kodden upnassayti upnaado
- A etadda olle oli qapannito la'assewa 2-3 mina ca oppa'oori (kideeta, afoollitto pona otoon jaalannin ankileeta qinda sessan qaapto etaddaappa' orraa i'ettanshan. La'assetaadi patta purshen).

WAAKODAMAA Qupewwa Akka Tika

WAA FADAMM'A	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Oli kayeeta qupewwa isho xayxayta kara ca'e kodan, dikatta uumata a kiritta henna'e koodeeta
ETTA	Taqeeqa 15-20
ORRAA ATTACOO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	Hella qorruma kara poroppa qaa'ishan pora kayno
WA TURAN EEYYE' HARMISSA	Hella qorruma kutta' takka kara akka qaa'ishan koden
MEHADDAA ISHIN KODEETA	Warqata patta coo (inna takka takka' hella lakki i kayan), mehaddaa ishin kodeeta a siiletaa, dishoota (reexa).
AKKISHAA/ FIITOTA	N/a
MATTEE OORSHA	Hella takka takka pilaya kapa dikattadda-uumetosie akata upan. Otoo i ettansamteyye dishima shakka takka olqapa kapupan de'a taaki dishima takka kuttatta akka fadammo hellosen etaa lellaanippa akkissa'e nakaytaadi pora kara' tooytammo akkado.

KOLLATTA Etaa otoni qaptayye qayeetayshin oppa qupewwa (hikadda lekaya ca ka taqqamewwa daannaanite desa (nakayta tooytatta, fayyumayteeta, la'ata, kaspa) hellaa olle haasawaden. Xayxayta (hikadda, tikka mukissa, qoraa kaspa).

SAANTA

- Maskottetinno lakan xayxaytapattan kiini. Maskottetinnoyye laka turan apila maana akka kitto ana laachi! Hella sekkonteeta 15 mina kitto akka haasawadani kode. Se kamma desaw hella 2-3 alqapa muloota' oorshaa akka daashani hale'a.
- Sekkamma etaa takka takkayye qaraa tike laka turen akkininna. Qaraa kuttatta? Maana akka ishoonna parpaccisnitto a upu i ca? Hella oorsha faqqate.
- Ossen parpaccisna sessa a loata qora (la'ayta piirtota, piita ka pishaa) tika (piita fayyumayteets a hittinnasso'e tooyteta taqqammami) isho pishaa akka kodden nyooqqawwa lelen. Kuttatta'e laata, tika ka pishaa akka inoparpaccisnan isho lelen. Harmo akka qaarqara mina'e !
- Etadda ka xayxayta damtada akka de'ane qaarqarri ka assew pisaan ino deeni. Maa qoota tikinnotedesa honno? Etaa takka takka xayxayta tika lakan coo kelayye tooytamitta'e hikaddan heenna.
- Awwe hikadda xayxayta kela atta akkima ino tooytinani dikattan paayyina kide. Hikadda xayxayta kela atta akkima tooytinan hella olle lallehayta a matta (pahana'e oorshadda; roopa kela tooytamitta'e kataneyye; foola kela tooytamitta'e etaa ponate). Hella lakki lakki waa kodamaan qooten. Hikaa xa'issan atta akka xayxayta kela tooytinan akkissa' ishoonna lele.
- Hella otoo siilewossen dikkisnan kammayye siilewossen akka kifileeta upnayshani ooysattanpaya a kodampaya halle'e.

WAAKODAMAA Okuma a Xayxayta

WAA FADAMM'A'	Maskotetee lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Akka qo'anaane (xoshorshrose) la'ayshan
ETAA	Taqeeqa -25
ORRAA ATTA COO AKKAA KODDE	Haka hella 20
PORA	Hella akka isi ettanshane ka kodan qorrumanni tarabbeesanni taaki piita palda kara'kutinta'unda kayno.
WA TURAN EYYE' HARMISSA	Paayyeta'e hella qorruma kutta' takka kara' akka qaaishani kode
MEHADDAA ISHIN KODEETA	Mehaddaa ishin kodeeta qalameeta lekayta qapaa (ollaata, warqata kaahayt, saantimewwa fuuttota, daka) warqata qalameewa rikadda a qalameeta, taahayta, fuuttota miissa koke jaqqalmaysa.
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

MATTE OORSHA

- Hella lelehaytose qorruma kara'e paayyan maa xoori kuuttumat a pannitto ookuma projekteta a nama qara'e. Hella muloota akka mehaddaa ishin kodeeta a aata ookumati akka akkadane para ettansammatin harmishen, sedi kiddta tarabbeesadda kuttaya mehaddaa ishin kodeeta ollin kirnaatta taaki hella walaleeta qara ollupa ooretan akka kodani faqqatan kideeta kodda i'ettansissa.
- Xonyxonyuma maskapa kida (kideeta nukkulli xooshini, kokkoki karapa tettawti). Hella haara kodda ettanissa. Xoshmaytumadda la'assea otoo ke ettante mina kittan pahanadda taqqamado. Maa xoori hella kidadda haarayan akka fuuraneti a koden

KOLLATTA

- Inna takka takka' porra a koda matta ishoota kayna kirnaattaysho upnaado. Pahana'e hella takka takka walaleeta qara'ettanshan pilaya assew tarabbesa qara'akka qaa'ishani henna dakinta kaassatamma'e qapnaadan
- Hella etaa konane kifleeta karandesa lalaabbetan ka inna takka takka pora ettanin xa'issa'e ka aataa ookuma mattayshutin kara' xoshumuma taqqamatta ishona parpaccisnita mina kitto taaki shakkayta qaarqari

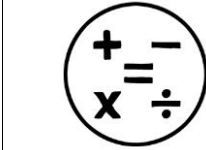
SAANTA

- Kaaskella kara wa ca muloota xoshumuma akka qapato hella lenen, we takka takka i'nukkulli, takkan takkan xoshmaya, takkan takkan a karopa tawte, kaspaha
- Mehaddada pohetta lekaya xoshmuma qapaakkishi takka takka pisa mehaddosen upnayishi ka ikka taparin. nyooqqawwa otoo mehaddadsen qura kaynaane kidada ik atta paha akka mattayshoppo deean kassada, maana paahata? Xoshumaddadi maana?
- Hella otoo xoshumuma kidadda lellane poorteta qara' puusamen (taafamen)
- Ohowwi kide! Xoshuma porran ishin ishoota la'anninnaa kuttaya ca. wan maskootitino qara' akkinina muloota xoshumuma ino dakaatta ettansho qapata
- Hella pahana xayxayta mattaysho' siilewwan akkima kodani lele, ka xoshumumadi padaaweta taahayta taqqamado. Pahana xayxayta akka kama xa'ashani ishoota akkisha ka taahayta, fuuttota, taaki missa kaka kaka taqqamattan xoshumuma oppa padaawa. Piita xoshma taaki kuuta qoyra kodeeta'e tahyta qara qalameeta fidan, missa koke laka qara jaqqalissanni orarta nukkulla kodeeta'e fuuttutota jaqqalissa kaspaha.

WAAKODAMAA **Pahana Xayxayta Isho Pahana Kollumaa**

WAA FADAMM'A'	Maskoteete lakanni (palaanni)
WAA MALLA KODAMITA	Pahana xayxayta, pahanadda isho kiseewwaa reexeta
ETTA	Teqeeqa 20-25
ORAA ATTACO AKKAA KODOE	Haka hella 20
PORA	Kifileta akutta apora lallehayta kayto
WA TURAN EEYYE' HARMISSA	Paayyota hella akkaa olqapa kutta kara' kuti'ani kodi
MEHADDAA ISHIN KODEETA	Raatoneta, wqrqattadda
AKKISHAA/ FIITOTA	N/A

ETTANISSADDA

Dikaatta isho matte upnaatta

afaa

MATTEE OORSHA

- Lallehaytose poraa koda qaraa co kaa koodaa akkinninkitto, pahana'e jiiikka qaraa inna payota (1ta qaraa caa, "apaxaara" taaki a akata jaalatame" inkiini? Hella ettanissaysh'en kiine maa maskapa kidadda' qara akkaa ish daashani kokonnayshi.
- Hella otoo kaaheta kahannan anakaytasho tooytino koddite fayya'toyi

KOLLATTA

- Hella olqapa karaa ca akkaa qaja dakinta qapan taaki kollumaa karaa wa malla koddite otton ettanshin harmissa ikodditta. Hella fayyuma 1ka 2 porra ishin ettanshin adikadin male pahana isho roopan toja tarpissa i'ettanshan. Hella afayuma 3 ajiika qaraa piliattan tooytaadin porra ettanshamon otanta kiseewwa lakkite tarpeeta i'koditaa.
- Paraa olkara lahay kara' otanta kolluma innaa taktakka karaa poraa assiipatta co dissatan hella kukutta hella shashaka kapan desa akkaa nakaytaysho tooytammo fayyai. Aseew heela lakki lakki taaki moottada koddeetan akkaa kolluma dikkishani kodeeta i'ettansamta.

SAANTA

- Kuyyaata paayyota turan mehadda pahana xayxayta taqqamattan kollumaa miini kiina harmishin.
- A atoota a urratta, atootaa, urratta qoottota pahana pita qara'jaqalsha (hella idikanni pahana taktakka aporaadi qara harkan qappadin. Dikkatta qaraa pahna xammane, akka atootan dakayin kaassdo, taaki' kamma' urratta'de'a.
 - Tojaa roopa poraa oppa'jaqqallexaynaata maramti shakkaya (hella seneoppa titeeta i'ettanshan, semalla akutta koddetaysho fayya'tooyin ka dehanitta walaleeta opa aanin).
 - Kuuta paayyota isho alammatta qara'piitta oppa' koddinitto pahana yaalan qapine takka jiiikka takka jaqqalshi (hella aqoota olqapa parati desa waa upane torraatta i'ettanshan seekkamma kuuta irriqara piitaa tooytattan atan aqupiyya loqqa qara' aanin ka maxxade upan lelin).
 - Walaleeta qara pahanadda shahskka jaqqalshi (hella pahanayye pahanapa shoshorin ka pahana qara shorraane amaxxaadi lelin). Hella akkaa olqapa kara kuti'ani kodi